

Skandias plånboksindex

Kvartal fyra, 2013

2014-01-02

Sammanfattning

Plånboksindex för december: hushållens optimism återhämtar sig – storstadsborna i "Njuta-läge"

Skandias plånboksindex, som görs i samarbete med TNS Sifo, visar att optimismen kommer tillbaka efter förra kvartalets ras, men pekar också på allt större skillnader mellan storstadsregionerna och övriga landet.

Plånboksindex kombinerar hushållens optimism kring den egna ekonomin med sparviljan, det vill säga benägenheten att amortera, spara på banken, i fonder eller aktier. Under första halvåret har hushållen befunnit sig i det vi kallar "Investera-läge", alltså optimistiska kring sin ekonomi men också relativt benägna att lägga undan pengar för framtiden. Under tredje kvartalet rasade optimismen framförallt hos ekonomiskt svaga grupper, och vi gick in i det vi kallar "Trygga-läget" där hushållen snarare sparar för att klara framtida ekonomiska utmaningar.

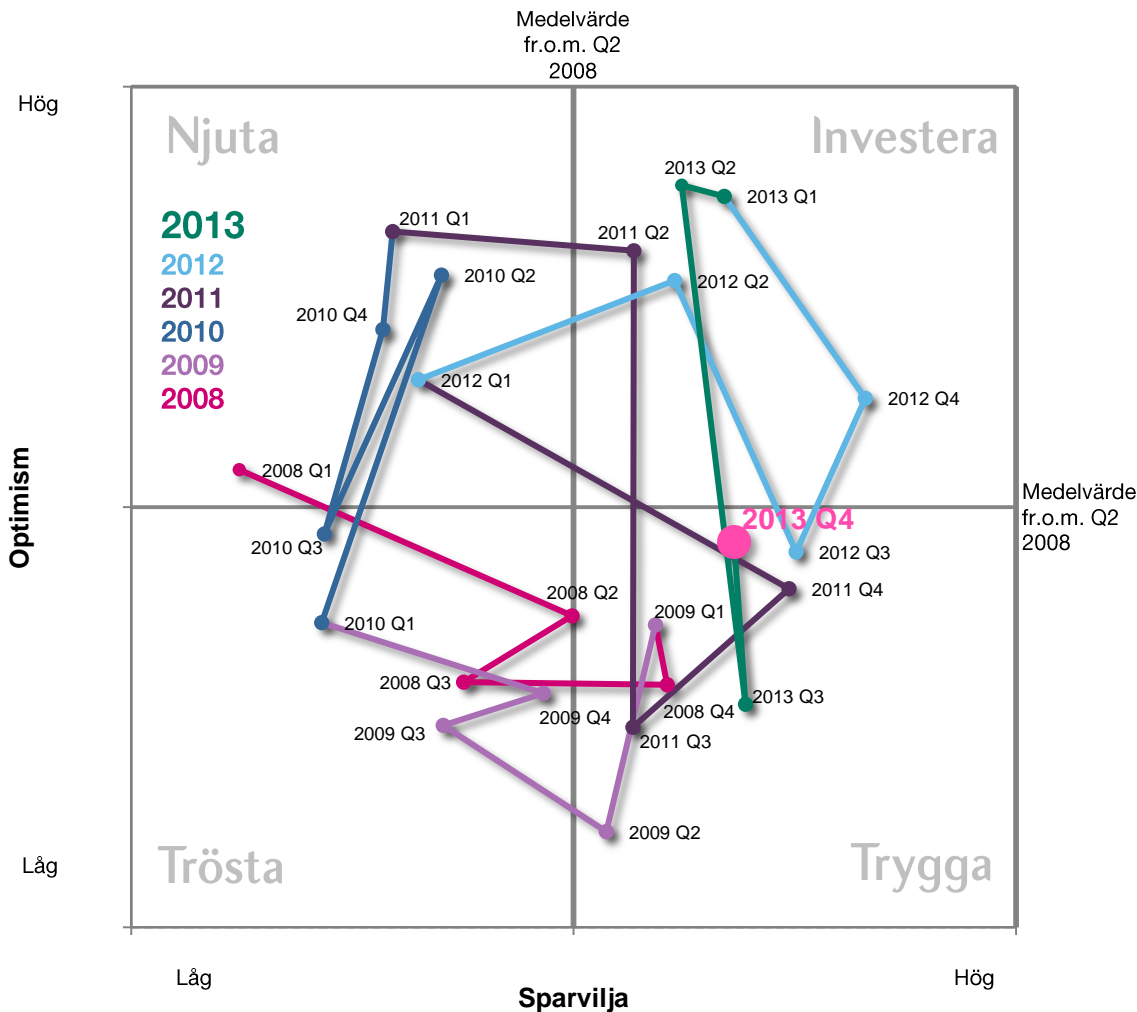
Under fjärde kvartalet återhämtar sig optimismen något men vi är kvar i Trygga-läget. Svenskarna är fortfarande relativt sparbenägna som ett resultat av osäkerhet kring den egna ekonomin framöver.

Optimismen ökar hos de flesta grupper men framförallt i ekonomiskt svagare grupper som låginkomsttagare, arbetslösa och studerande. Undantaget är pensionärer som blir allt mer pessimistiska. Inte heller bland landsortsborna ökar optimismen nämnvärt, definitivt inte i samma grad som storstadsborna, där optimismen ökar markant i sista kvartalet. Det stora gapet i optimism mellan storstadsbor och övriga Sverige har förstärkts.

Sparviljan, som i slutet av 2012 nådde den högsta nivån sedan 2009, minskade under början av det här året för att i kvartal tre åter öka och sedan dess ligga stabilt på en relativt hög nivå.

Sedan 2009 har vi sett en generellt lägre sparvilja i storstadsområdena. Skillnaden i sparvilja mellan stad och land i kombination med en allt högre optimism i storstäderna gör att man kan prata om olika privatekonomiska klimatzoner. Där landsbygdsborna sparar för att rusta sig för en osäker framtid, är storstadsborna i "Njuta-läge", dvs mer optimistisk och mer benägen att spendera.

Plånboksindex kvartal fyra, 2013

Hushållens optimism eller framtidstro mäts regelbundet i olika undersökningar. Likaså finns olika mått på hushållens benägenhet att spara.

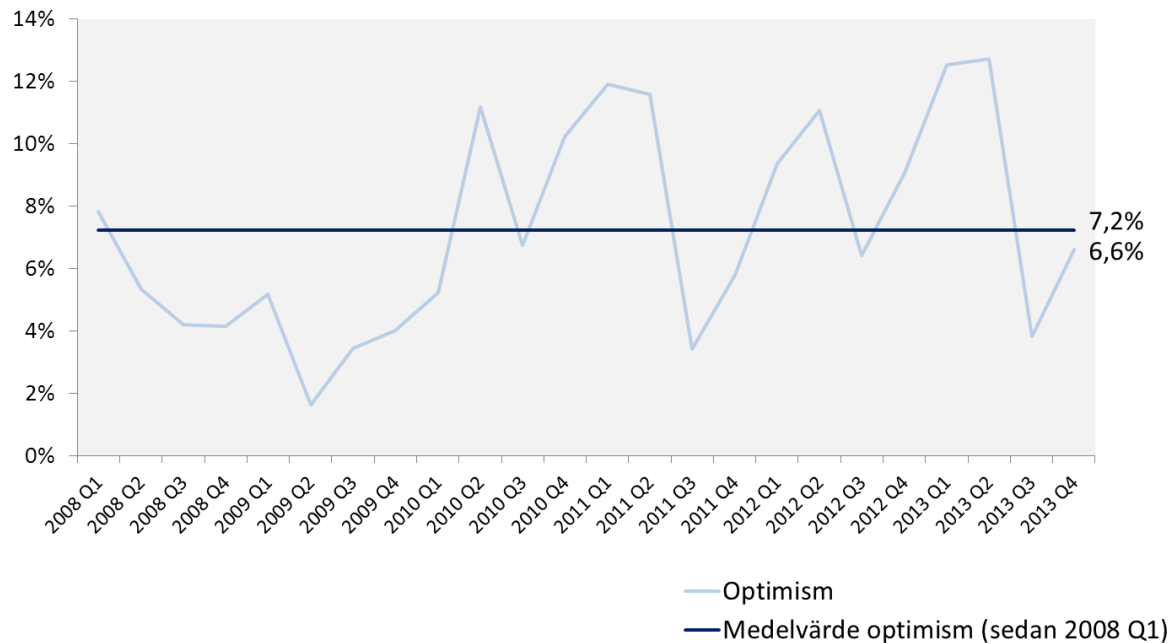
I Plånboksindex har vi kombinerat dessa två mått för att få en bättre helhetsbild av det privatekonomiska klimatet och för att kunna resonera kring varför hushållen agerar som de gör. Att prioritera sparande kan ses som antingen ett sätt att trygga en osäker och "farlig" framtid, eller som ett sätt att investera pengar i dag för att få det ännu bättre i morgon.

I början på året befann sig svenskarna i ett "Investera-läge" med hög optimism och hög sparvilja. Under kvartal tre rasade optimismen och förflyttade tillbaka till "Trygga-läget" som kännetecknas av en större oro för framtiden och hög sparvilja. Även om optimismen återhämtar sig i kvartal fyra är svenskarna kvar i Trygga-läget.

Om plånboksindex

Optimism är ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver medan Sparvilja är ett mått på svenskarnas vilja att spara. Investera-läget karaktäriseras av att hushållen är mycket optimistiska och har en hög sparvilja. Trösta-läget är motsatsen – hushållen är relativt pessimistiska och har en låg sparvilja. I Trygga-läget är svenskarna fortfarande relativt pessimistiska men sparviljan är hög. Njuta-läget karaktäriseras istället av hög optimism och låg sparvilja. Se appendix för en mer utförlig beskrivning av indexen Optimism och Sparvilja.

Hushållens optimism

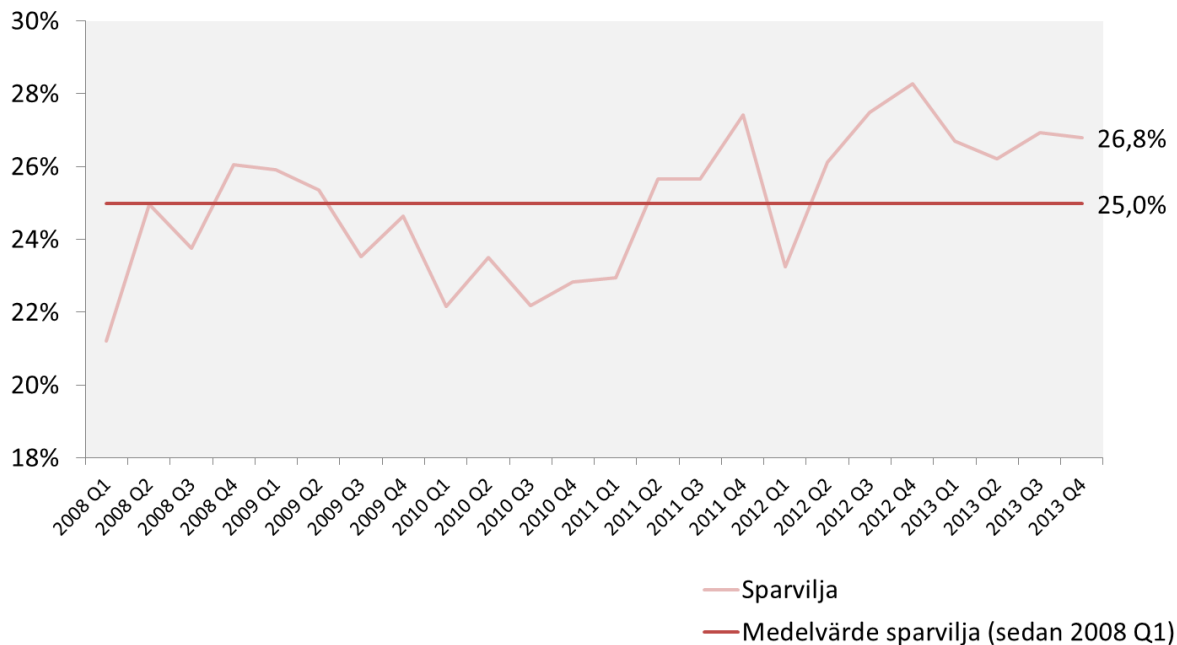
Hushållens optimism nådde under första halvåret 2013 historiskt höga nivåer. Under tredje kvartalet skedde en kraftig nedgång, i första hand i ekonomiskt svaga grupper som låginkomsttagare, studerande, småbarnsfamiljer och pensionärer.

En viss återhämtning kunde ses redan i slutet av tredje kvartalet och den fortsätter under årets sista månader vilket återställer optimismen till en nivå nästan i nivå med snittet sedan 2008.

Bas

Data för kvartal 4 2013 är baserat på totalt 3129 intervjuer .

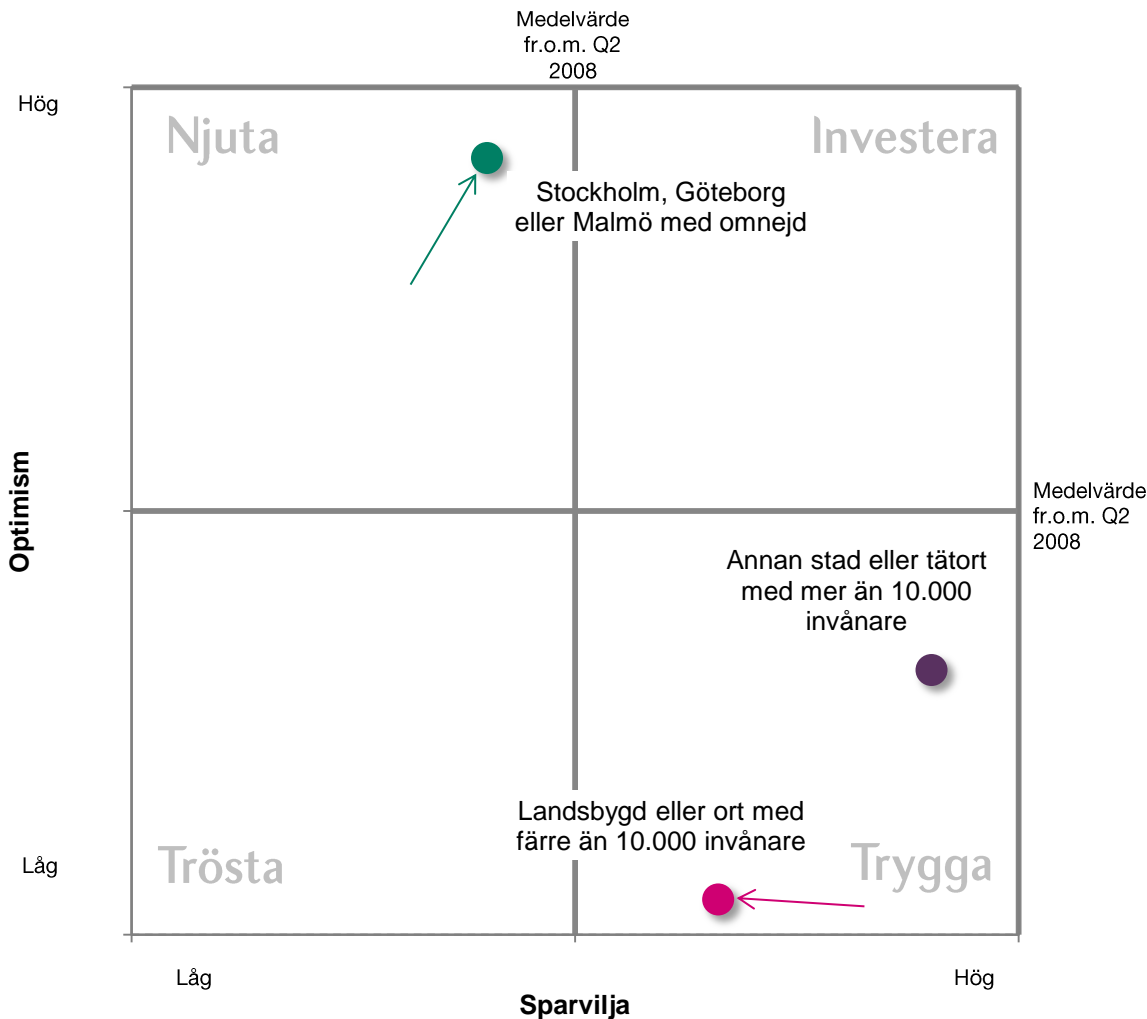
Hushållens sparvilja

Sparviljan sammanfattar svenskarnas benägenheten att amortera, spara pengar på banken, i fonder eller aktier. Sedan mitten av förra året har sparviljan varit relativt hög och för precis ett år sedan noterades den högsta nivån sedan 2009.

I början av detta året minskade sparviljan något för att i kvartal tre åter öka något. Förändringen i sista kvartalet är marginell och fortfarande på en relativt hög nivå.

Storstadsbor i Njuta-läge

Sverige som helhet befinner sig i Trygga-läget, det vill säga relativt pessimistiska om den egna ekonomin och med en hög vilja att spara för att skydda sig mot en ekonomiskt osäker framtid.

Men det gäller inte hela landet. Den högre optimismen i storstäderna kombinerat med en lägre sparvilja gör att man kan prata om olika privatekonomiska klimatzoner när vi jämför stad och land. Där landsbygdsborna sparar för att rusta sig för en osäker framtid, är storstadsbon i "Njuta-läge", det vill säga mer optimistisk och mer benägen att spendera.

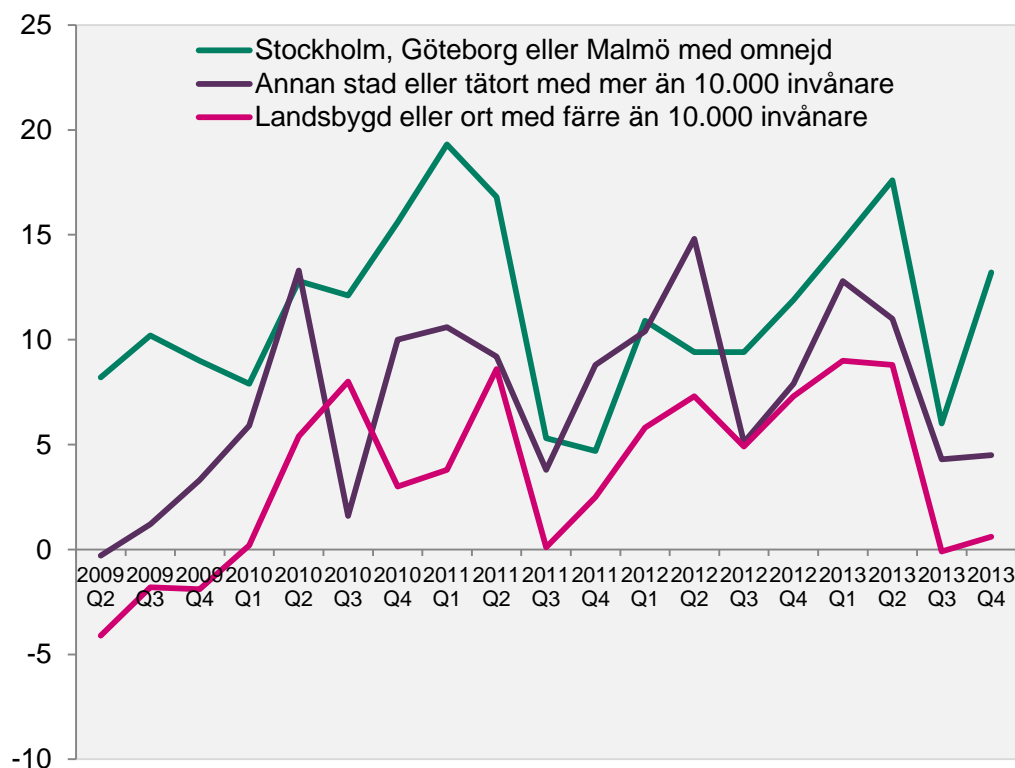
Jämfört med förra kvartalet har storstadsborna blivit alltmer optimistiska samtidigt som landsbygdsborna bibehåller en mer pessimistisk syn på den egna ekonomin, och skillnaden mellan stad och land har därmed blivit mer påtaglig.

Om plånboksindex

Optimism är ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver medan Sparvilja är ett mått på svenskarnas vilja att spara. Investera-läget karaktäriseras av att hushållen är mycket optimistiska och har en hög sparvilja. Trösta-läget är motsatsen – hushållen är relativt pessimistiska och har en låg sparvilja. I Trygga-läget är svenskarna fortfarande relativt pessimistiska men sparviljan är hög. Njuta-läget karaktäriseras istället av hög optimism och låg sparvilja. Se appendix för en mer utförlig beskrivning av indexen Optimism och Sparvilja.

Storstadsbor mer optimistiska än övriga landet

Optimism

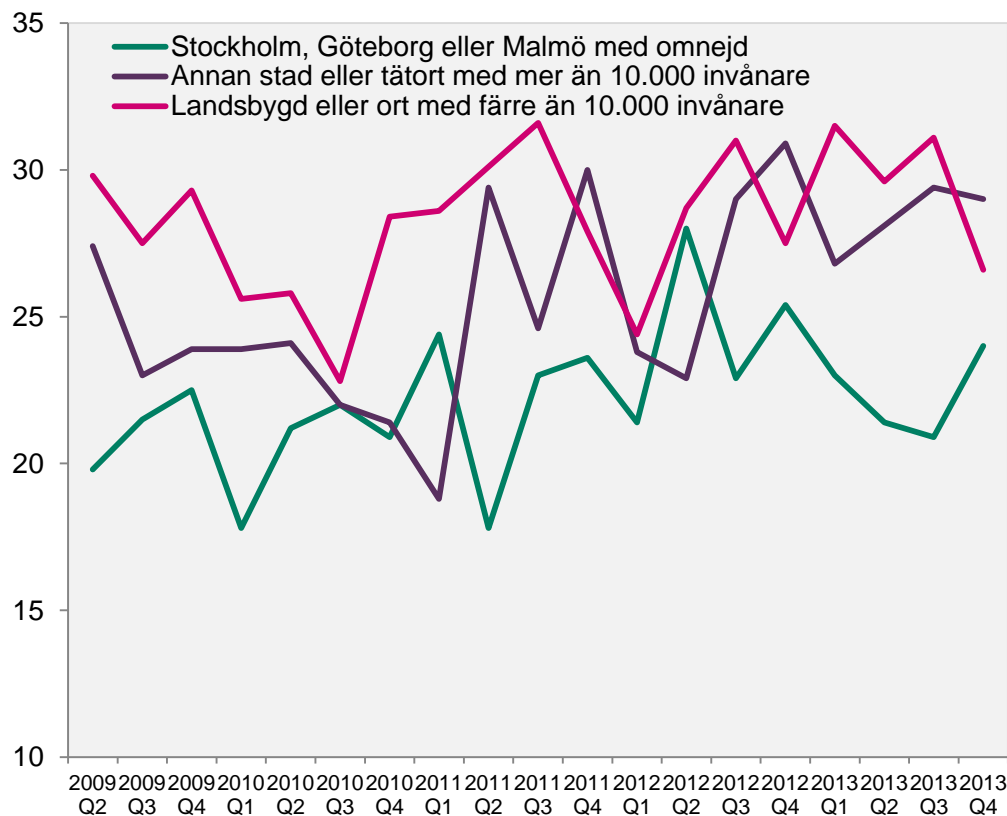

Ända sedan mätningarna startade 2009 har vi sett en generellt högre optimism i storstadsområdena. När optimismen föll under 2011 raderades dock skillnaden nästan helt.

Sedan mitten av förra året har skillnaderna mellan storstadsområdena och övriga landet återigen ökat, vilket accelererat under fjärde kvartalet i år.

Storstadsbor lägst sparvilja men ökar

Sparvilja

Sparviljan har under mätperioden varit generellt lägst i storstadsregionerna, något högre i våra medelstora städer och allra högst på landsbygden.

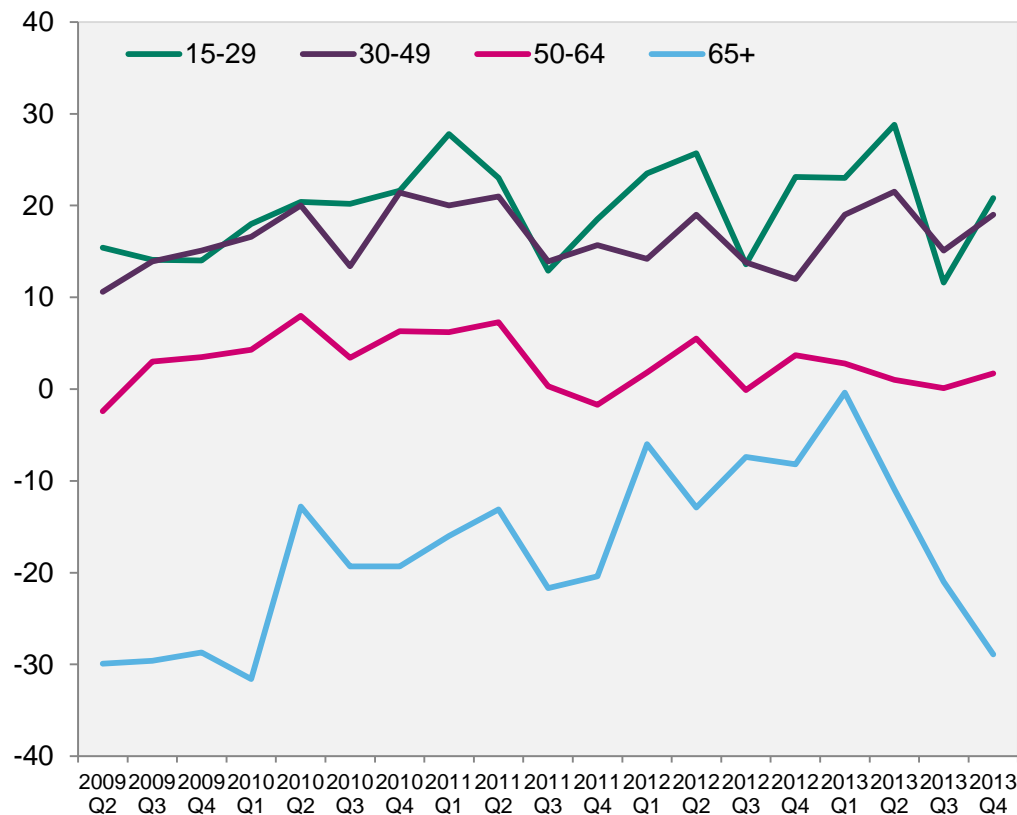
Vi ser dock att sparviljan ökar bland storstadsbor under kvartal fyra samtidigt som landsbygdens sparvilja minskar, så till skillnad från hur optimismen utvecklas, kan vi här konstatera att skillnaderna mellan stad och land minskar.

Baser

Data för kvartal 4 2013 är baserat på totalt 3129 intervjuer.

Åldersgruppen 65+ mer negativa, övriga mer optimistiska

Optimism

Årets sista kvartal präglas av en generell återhämtning när det gäller hushållens optimism om den egna ekonomin.

Återhämtningen är störst i ekonomiskt svagare grupper som låginkomsttagare, arbetslösa och studerande. Undantaget är pensionärer som blivit allt mer pessimistiska sedan andra kvartalet i år, då en långsiktigt positiv trend bröts.

Detta avspeglas även i åldersgrupper, där personer under 30 år blir mer optimistiska och personer över 65 år mer pessimistiska.

Appendix

Om studien, frågeformulär och index

Appendix: Bakgrund och metod

Bakgrund och syfte

Skandia har gett människor ekonomisk trygghet i mer än 150 år – genom krigstider och kriser, från det lokala bondesamhället in i den globala trådlösa kommunikationskulturen. Det innebär att Skandia har en lång, stolt tradition av pionjäranda, produktutveckling och samhällsengagemang. Idag är vi en ledande nordisk leverantör av lösningar för ekonomisk trygghet och långsiktigt sparande. Vi har 2,2 miljoner kunder i Sverige, Norge och Danmark, ett förvaltad kapital på drygt 440 miljarder kronor och 2 300 anställda.

Med Plånboksindex har vi ambitionen att samla och sprida kunskap om svenskarnas syn på sin privatekonomi. Därigenom skapar vi en arena för att dela med oss av vår expertis om lån, sparande och konsumtion, om psykologin kring ekonomiska frågor och om kloka förhållningssätt till privatekonomi.

Målgrupp

- Allmänheten i Sverige, personer i åldern 15 år och äldre.

Metod

- Mätningen görs i samarbete med TNS Sifo. Datainsamling sker den 1-7:e varje månad och varje månads mätning har omfattat ca 1 000 webintervjuer. Totalt har mer än 77 000 intervjuer genomförts. Resultatet har vägts på kön, ålder, region och inkomstgrupp för att spegla målgruppen ovan.
- Urvalet dras ur TNS Sifos onlinepanel:
 - Panelen har rekryterats representativt över hela landet via telefon och postala utskick. Det finns ingen möjlighet att ansluta sig till panelen utan att först ha blivit kontaktad av TNS Sifo i anslutning till en undersökning som uppfyller kraven för representativitet. Detta förhindrar i möjligaste mån så kallade proffspanellister från att ansluta sig. Eftersom undersökningen gjordes online så innebär det att personer som inte använder internet inte kommer med i undersökningen.

Appendix: Frågeformulär

1. Om din inkomst sedan skatten är dragen skulle öka så att du får lite mer pengar (ungefär 5 procent mer sedan skatten är dragen) att röra dig med, vad skulle du helst använda dessa pengar till?
2. Om din inkomst istället skulle minska något (ungefär 5 procent mindre sedan skatten är dragen), vad skulle du då i första hand dra in på?

Svarsalternativ till fråga 1 och 2:

Konsumtion	{	1. Möbler, heminredning 2. TV, radio, stereo, DVD etc 3. Mobiltelefon, bredband, Mp3spelare 4. Maskiner för hushållsarbete, kök och tvätt 5. Bättre bostad 6. Fritidshus 7. Fabriksny bil 8. Begagnad bil 9. Båt 10. Semesterresor 11. Tandläkare, läkarvård, medicin 12. Nya kläder 13. Bättre och godare mat hemma 14. Restaurangbesök, krogen
Sparande	{	15. Spara pengarna 16. Köpa aktier eller andra värdepapper 17. Köpa försäkring 18. Betala skulder 19. Gåva till barn/ barnbarn 20. Annat vad? 21. Tveksam, vet ej

3. Tror du att du under de kommande tolv månaderna kommer att ha mer eller mindre pengar att röra dig med än vad du har nu, eller ungefär som nu?

1. Mer pengar
2. Ungefär som nu
3. Mindre pengar
4. Tveksam, vet ej

Appendix: Index

Optimism

- **Ett mått på hur svenskarna ser på den egna ekonomin framöver**
Andel optimister - andel pessimister =
Andel som svarar *Mer pengar* – Andel som svarar *Mindre pengar* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)
För att komplettera tidsserien bakåt har perioden [januari, 2008] till [mars, 2009] skattats med hjälp av Konjunkturinstitutets Konjunkturbarometer: Hushåll (Egen ekonomi, bättre - sämre de närmaste 12 mån). Skattningen är baserad på metod för linjär regression.

Sparvilja

- **Ett mått på svenskarnas vilja att spara**
Spara mer – spara mindre =
Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "prioriteringsfrågan" F1. (filter* neutrala & positiva till framtiden, se förklaring nedan))
 – (Subtraherat med)
Andel som svarar *spara pengarna; köpa aktier eller andra värdepapper; köpa försäkring; betala skulder; gåva till barn/barnbarn* (på "dra-ner-på-frågan" F2. (filter* neutrala & pessimistisk till framtiden))
 Uträkning görs på individnivå.

*) Filter

- ***Neutrala & positiva till framtiden =***
De som svarar *Mer pengar; Ungefär som nu; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)
- ***Neutrala & pessimistisk till framtiden =***
De som svarar *Ungefär som nu; Mindre pengar; Tveksam, vet ej* (på frågan om hur de ser på sin egen ekonomi framöver F3.)